# Pytania i odpowiedzi dotyczące umowy o partnerstwie UE–Mercosur *

Brussels, 3 września 2025 r.

### Dlaczego UE wynegocjowała umowę o partnerstwie z Mercosurem?

Mercosur jest dużym rynkiem dla wywozu z UE i do tej pory był jedynym ważnym partnerem handlowym w Ameryce Łacińskiej, z którym UE nie zawarła preferencyjnej umowy handlowej. Przedsiębiorstwa z UE eksportowały do czterech krajów założycielskich Mercosuru:

- 55 mld euro w towarach (w 2024 r.) oraz
- 29 mld euro na usługi (w 2023 r.).

Gospodarki Mercosuru są obecnie w wysokim stopniu chronione, a przedsiębiorstwa europejskie napotykają wiele barier handlowych przy wywozie do tego kraju, co utrudnia im konkurowanie na uczciwych warunkach. Należą do nich:

- wysokie należności celne przywozowe
- uciążliwe procedury, oraz
- przepisy techniczne i normy, które różnią się od norm międzynarodowych.

UE jest drugim co do wielkości partnerem Mercosuru w handlu towarami, po Chinach i przed Stanami Zjednoczonymi. W 2023 r. UE odpowiadała za 16,9 % całkowitej wymiany handlowej Mercosuru. Mercosur jest dziesiątym co do wielkości partnerem handlowym UE w handlu towarami. Przedsiębiorstwa z UE mają ogromny potencjał do jeszcze większego eksportu na ten duży rynek liczący ponad 295 mln osób.

UE zawarła już umowy handlowe z prawie wszystkimi innymi krajami Ameryki Łacińskiej. Zawarcie umowy z krajami Mercosuru pozwala nam na dalsze rozszerzenie preferencyjnego dostępu dla eksporterów z UE i wzmocnienie naszych więzi politycznych z krajami Ameryki Łacińskiej.

Umowa o partnerstwie między UE a Mercosurem:

- usunięcie barier handlowych i ułatwienie unijnym przedsiębiorstwom sprzedaży towarów i usług Mercosurowi, a także ułatwienie inwestowania;
- pomóc w zapewnieniu zrównoważonego dostępu do surowców, wzmacniając nasze bezpieczeństwo gospodarcze i wspierając dwojaką transformację;
- pomoc UE i Mercosurowi w kształtowaniu globalnych zasad handlu zgodnie z najwyższymi standardami UE;
- wysłać światu silny sygnał na rzecz handlu opartego na zasadach, odrzucając protekcjonizm;
- dalszą integrację łańcuchów wartości między naszymi dwoma regionami, co pomoże przemysłowi po obu stronach utrzymać konkurencyjność na rynku światowym;
- propagować nasze wartości poprzez szczegółowe zobowiązania dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju, w tym zmiany klimatu i pracy.

### Dlaczego Komisja zaproponowała dodatkowe środki?

Od czasu zakończenia dyskusji politycznych z Mercosurem w grudniu 2024 r. Komisja zaangażowała się w intensywne konsultacje z państwami członkowskimi, posłami do PE i kluczowymi zainteresowanymi stronami, w tym organizacjami rolniczymi, organizacjami pozarządowymi i przemysłem.

Dodatkowe środki zaproponowane przez Komisję stanowią bezpośrednią odpowiedź na priorytety i obawy wyrażone podczas tych konsultacji:

- **Dwustronne zabezpieczenia** – Komisja proponuje dalsze wzmocnienie zabezpieczeń chroniących wrażliwe produkty europejskie przed szkodliwym wzrostem przywozu z Mercosuru. Specjalny akt prawny wprowadzi w życie rozdział EMPA dotyczący dwustronnych zabezpieczeń (więcej informacji można znaleźć poniżej). Postanowienia te zostaną omówione z Parlamentem Europejskim i Radą, przy czym państwa Mercosuru będą w pełni informowane, aby zapewnić sprawne wdrożenie umowy. Zapewnia to pełną i kompleksową ochronę wszystkich wrażliwych obszarów UE w sektorze rolnym.
- **Normy sanitarne i fitosanitarne** – UE ma jeden z najwyższych standardów bezpieczeństwa żywności na świecie, a naszym priorytetem jest ochrona zdrowia i bezpieczeństwa naszych obywateli. Obywatele europejscy muszą mieć zaufanie do żywności, którą kupują i jedzą, a nasze wymagania nie podlegają negocjacjom. Aby to zapewnić, Komisja i Brazylia zobowiązały się do nawiązania dialogu na wysokim szczeblu na temat kwestii sanitarnych i fitosanitarnych, wraz z komitetem ds. środków sanitarnych i fitosanitarnych UE-Mercosur, aby zapewnić zgodność, a także ułatwić szybkie rozwiązywanie problemów, które mogą się pojawić. UE niezależnie zobowiązała się również do zwiększenia liczby audytów i kontroli w państwach trzecich oraz do wzmocnienia kontroli w terenie.
- **Dostosowanie norm produkcji – zgodnie z** komunikatem Komisji Europejskiej „Wizja rolnictwa i żywności" UE będzie dążyć do zapewnienia sprawiedliwszych równych warunków działania dla rolnictwa na całym świecie. Aby odpowiedzieć na obawy wyrażone przez kluczowe zainteresowane strony dotyczące pozycji konkurencyjnej UE, Komisja będzie dążyć, zgodnie z przepisami międzynarodowymi, do większego dostosowania norm produkcji stosowanych w odniesieniu do produktów przywożonych, w tym pestycydów. Na podstawie oceny skutków, którą Komisja zamierza zainicjować w tym roku, Komisja ustanowiła między innymi zasadę, zgodnie z którą najbardziej niebezpieczne pestycydy zakazane w UE ze względów zdrowotnych lub środowiskowych nie mogą być ponownie wprowadzane do UE za pośrednictwem produktów importowanych. W stosownych przypadkach na podstawie wniosków z tej oceny zaproponowane zostaną zmiany mających zastosowanie ram prawnych. W komunikacie Komisja zapowiedziała również powołanie specjalnej grupy zadaniowej w celu dalszego wzmocnienia kontroli przywozu.
- **Wsparcie finansowe** – wreszcie w ramach nowych WRF Komisja ustanowiła silną sieć gwarancji finansowych Unity Safet Net, aby wspierać rolników w mało prawdopodobnym przypadku, gdy porozumienie będzie miało szkodliwy wpływ na rynki rolne UE (zob. więcej poniżej).

**Jakie są główne osiągnięcia, jakie przyniesie umowa?**

***1. Realizacja programu handlu opartego na wartościach***

Na mocy umowy UE i Mercosur zgadzają się:

- ochrona praw pracowniczych;
- ochrona środowiska, w tym przeciwdziałanie zmianie klimatu i wylesianiu;
- promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw;
- współpraca w zakresie norm dobrostanu zwierząt, biotechnologii, bezpieczeństwa żywności i walki z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe.

***2. Pozbądź się taryf***

Wysokie taryfy Mercosuru sprawiają, że europejskie produkty w Mercosur są droższe. Mercosur nakłada wysokie cła na import produktów europejskich, takich jak:

- samochody;
- maszyny;
- sprzęt technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- wyroby włókiennicze;
- czekolada;
- Napoje spirytusowe;
- Wino.

Dzięki zniesieniu tych ceł umowa z Mercosurem ułatwi europejskim przedsiębiorstwom eksport do krajów Mercosuru.

***3. Promowanie handlu innymi sposobami***

Umowa ma na celu zwiększenie wywozu z UE do Mercosuru dzięki postanowieniom dotyczącym:

- zniesienie barier pozataryfowych w handlu towarami;
- wyeliminowanie dyskryminacyjnego traktowania podatkowego towarów importowanych;
- ułatwianie handlu usługami i zakładania przedsiębiorstw w sektorze usług i produkcji;
- Otwarcie zamówień publicznych;
- ułatwienie małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) handlu;
- Poprawa dostępu do surowców niezbędnych dla gospodarki UE poprzez obniżenie lub zniesienie podatków wywozowych oraz wyeliminowanie ograniczeń wywozowych i monopoli eksportowych.

***4. Pokaż światu, że UE i Mercosur odrzucają protekcjonizm***

Umowa o partnerstwie między UE a Mercosurem jest wyraźnym sygnałem dla świata, że dwie największe gospodarki tego kraju:

- odrzucenie protekcjonizmu oraz
- są otwarte dla przedsiębiorstw i handlu na podstawie uczciwych zasad i wysokich standardów.

**Co umowa będzie oznaczać dla handlu towarami?**

Mercosur zniesie cła przywozowe na towary europejskie i usunie przeszkody w eksporcie z UE, takie jak:

- niepotrzebnie restrykcyjne zasady i przepisy, które różnią się od norm międzynarodowych;
- nieautomatyczne pozwolenia na przywóz;
- uciążliwe procedury oceny zgodności.

Ułatwienie eksportu do Mercosuru przyniesie korzyści w szczególności unijnym przedsiębiorstwom produkującym i sprzedającym:

- produkty rolno-spożywcze;
- maszyny;
- farmaceutyki;
- samochody;
- Tekstylia i odzież.

Im więcej Europa eksportuje, tym więcej miejsc pracy może chronić i tworzyć.

**Co umowa będzie oznaczać dla handlu usługami i inwestycji?**

Umowa ułatwi unijnym przedsiębiorstwom sprzedaż usług do Mercosuru, zarówno za pośrednictwem lokalnych przedsiębiorstw, jak i w wymiarze transgranicznym.

Szeroka gama usług i sektorów wytwórczych powinna przynieść korzyści, w tym:

- usługi dla przedsiębiorstw;
- usługi finansowe;
- telekomunikacja;
- transport morski;
- Usługi pocztowe i kurierskie.

Umowa ograniczy i wyeliminuje dyskryminację oraz zwiększy możliwości dostawców usług i inwestorów z UE i Mercosuru.

Umowa nie będzie:

- uniemożliwić UE lub Mercosurowi dalsze regulowanie swoich rynków usług w sposób

niedyskryminacyjny,

- liberalizacja usług publicznych, takich jak publiczna opieka zdrowotna lub edukacja finansowana przez państwo

Zarówno w przypadku usługodawców zagranicznych, jak i krajowych umowa nie wpłynie na zdolność organów regulacyjnych do opracowywania i nakładania niedyskryminacyjnych zasad i norm:

- ochrona zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska, a także konsumentów;
- zapewnienie wysokiej jakości usług i usługodawców;
- zagwarantowanie praw pracowniczych i warunków pracy.

**Jakie korzyści odniosą europejscy konsumenci?**

Umowa stworzy europejskim konsumentom warunki do wyboru szerszego i bardziej przystępnego cenowo asortymentu produktów i usług.

**W jaki sposób umowa pomoże europejskiemu przemysłowi?**

Umowa zniesie cła przywozowe na ponad 91 % towarów UE wywożonych do Mercosuru. Cła na niektóre produkty zostaną zliberalizowane w dłuższych okresach inscenizacji, aby zapewnić przedsiębiorstwom w krajach Mercosuru wystarczająco dużo czasu na dostosowanie się.

Przykładami obecnych taryf Mercosuru na takie towary są:

- Samochody: 35%
- Części samochodowe: 14-18%
- Maszyny: 14-20%
- Chemikalia: do 18%
- Odzież: 35%
- Produkty farmaceutyczne: do 14%
- Buty skórzane: 35%

**W jaki sposób umowa pomoże małym przedsiębiorstwom?**

Bariery handlowe w nieproporcjonalnie większym stopniu dotykają mniejsze przedsiębiorstwa niż duże przedsiębiorstwa, ponieważ małe przedsiębiorstwa mogą nie mieć czasu i zasobów, aby je pokonać. Dlatego też UE zapewniła, aby umowa zawierała specjalny rozdział dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w celu sprostania szczególnym wyzwaniom, przed którymi stoją one w dziedzinie handlu i inwestycji.

UE chce, aby umowa:

- zwiększenie przejrzystości przepisów Mercosuru;
- uprościć procedury celne Mercosuru.

Już dziś ponad 30 000 MŚP z UE eksportuje do Mercosuru. Ułatwiając handel i inwestycje z Mercosurem, więcej małych firm otworzy nowe możliwości i poszerzy bazę klientów.

**W jaki sposób umowa przyniesie korzyści unijnemu sektorowi rolno-spożywczemu?**

Społeczności rolnicze w UE zyskają łatwiejszy dostęp do rynku Mercosuru i więcej możliwości sprzedaży swoich produktów 295 milionom konsumentów Mercosuru.

Mercosur ma ogromny potencjał konsumencki w zakresie wysokiej jakości produktów europejskich, takich jak wina, sery, czekolada i wieprzowina, które obecnie podlegają wysokim taryfom.

Na przykład:

- Wino: 27%
- Wina musujące: 20-35%
- Czekolada: 20%
- Whisky i inne napoje spirytusowe: 20-35%

- Wypieki, gofry i herbatniki: 18%
- Brzoskwinie w puszkach: 55%
- Napoje bezalkoholowe: 20-35%.

Umowa zniesie te wysokie cła i inne bariery handlowe, takie jak niejasne zasady i przepisy lub uciążliwe procedury, dzięki czemu europejskim producentom łatwiej będzie eksportować do Mercosuru.

**W jaki sposób umowa pomoże unijnym producentom żywności i napojów wprowadzać na rynek ich wyróżniające się produkty regionalne (oznaczenia geograficzne)?**

UE produkuje wiele unikalnych, wysokiej jakości regionalnych produktów spożywczych i napojów, takich jak Prosciutto di Parma, Parmigiano Reggiano, Prosecco i irlandzka whisky, chronionych specjalnym statusem zwanym „oznaczeniami geograficznymi". Oznaczenia geograficzne zapewniają autentyczność, umożliwiają ustalanie cen premium i zakazują imitacji produktów.

Umowa z Mercosurem będzie uznawać 344 europejskie oznaczenia geograficzne, zakazując podrabiania, a także wprowadzających w błąd terminów, symboli, flag lub obrazów. Tylko oryginalne produkty, takie jak na przykład ser Roquefort wytwarzany w Roquefort we Francji, będą nosiły nazwę oznaczenia geograficznego. Ochrona ta przynosi korzyści producentom z UE, wspiera wywóz i zapewnia konsumentom Mercosuru autentyczność produktów.

**W jaki sposób umowa otworzy rynek zamówień rządowych Mercosuru?**

Umowa ułatwi europejskim przedsiębiorstwom ubieganie się o zamówienia rządowe w krajach Mercosuru na równych warunkach z lokalnymi przedsiębiorstwami. Oznacza to, że procedura przetargowa będzie prostsza, bardziej przejrzysta i mniej dyskryminująca dla przedsiębiorstw z UE.

**Czy umowa będzie sprzyjać dialogowi politycznemu?**

Nowa umowa wzmocni dialog polityczny i zacieśni współpracę w obszarach takich jak migracja, gospodarka cyfrowa, badania naukowe i edukacja, prawa człowieka, w tym prawa ludności tubylczej, odpowiedzialność korporacyjna i społeczna, ochrona środowiska, zarządzanie oceanami, a także walka z terroryzmem, praniem pieniędzy i cyberprzestępczością.

**Dlaczego wybraliście tę architekturę?**

- Zachowuje integralność nowej umowy, utrzymując ją jako jedną kompleksową umowę w pierwotnie wynegocjowanej formie;
- Umożliwia ona bardzo szybkie wejście w życie tych nowych wzmocnionych porozumień handlowych, które należą do wyłącznych kompetencji UE, przy większej pewności prawa i korzyściach gospodarczych dla podmiotów gospodarczych; oraz
- Szanuje ustalone kompetencje i prerogatywy podmiotów instytucjonalnych w UE.

**Jakie wyzwania związane z eksportem i inwestowaniem stoją obecnie przed przedsiębiorstwami UE w regionie Mercosuru, którym umowa o partnerstwie mogłaby pomóc sprostać?**

Rynek Mercosuru jest duży, ale dobrze chroniony. Przedsiębiorstwa europejskie często napotykają trudności w wywozie, takie jak:

- wysokie cła Mercosuru na większość produktów;
- koszty przestrzegania zasad i przepisów Mercosuru, które często różnią się od norm międzynarodowych;
- niepotrzebnie skomplikowane procedury mające na celu udowodnienie, że produkty UE spełniają wymogi techniczne lub normy Mercosuru w zakresie bezpieczeństwa żywności lub zdrowia zwierząt i roślin;
- ograniczony dostęp dla przedsiębiorstw z UE i nierówne warunki działania w kluczowych sektorach usług;
- pierwszeństwo przedsiębiorstw i towarów krajowych przed przedsiębiorstwami i towarami zagranicznymi w umowach rządowych;
- brak łatwego dostępu do informacji na temat prowadzenia działalności gospodarczej w krajach

Mercosuru, zwłaszcza dla MŚP.

**W jaki sposób umowa będzie chronić normy europejskie, w tym normy bezpieczeństwa żywności?**

Zwierzęta, rośliny i produkty spożywcze wprowadzane do obrotu w UE, produkowane w kraju lub przywożone z dowolnego państwa trzeciego, muszą spełniać unijne wymogi sanitarne i fitosanitarne. Wymogi te nie podlegają negocjacjom i mają zastosowanie niezależnie od umów handlowych zawartych z państwami trzecimi, takich jak umowa UE–Mercosur.

- przepisy UE mają zastosowanie do wszystkich produktów sprzedawanych w UE, niezależnie od tego, czy są one produkowane na rynku krajowym, czy importowane; żywność musi być bezpieczna niezależnie od jej pochodzenia, zarówno na terytorium UE, jak i poza nim. Normy te opierają się na podstawach naukowych i aktualnych ocenach ryzyka.
- Podczas gdy państwa spoza UE mają oczywiście prawo do określania własnych norm bezpieczeństwa żywności mających zastosowanie na ich terytorium, żywność może być importowana do UE i wprowadzana do obrotu z przeznaczeniem dla konsumentów tylko wtedy, gdy jest zgodna z naszymi normami i przepisami.
- Kraje i zakłady produkujące żywność muszą wykazać, że spełniają wymogi UE. Dopiero gdy tak się stanie, mogą one zostać wymienione jako osoby, którym zezwolono na wywóz do UE.
- Unijne wymogi sanitarne i fitosanitarne dotyczące przywozu muszą być również certyfikowane przez organy państw trzecich przy wywozie do UE i sprawdzane przy wjeździe do UE przez urzędników państw członkowskich. Komisja przeprowadza regularne kontrole zarówno w państwach trzecich, jak i w państwach członkowskich, aby zweryfikować te działania.

- **Unijne rygorystyczne normy sanitarnei fitosanitarne nie ulegną zmianie**
  - Unijne normy sanitarne i fitosanitarne (SPS) nie są zmieniane przez umowy handlowe, takie jak Mercosur.
  - Zasady te są takie same dla importerów i producentów krajowych. Żywność importowana do UE musi być zgodna z obowiązującymi przepisami, w tym przepisami dotyczącymi organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO), oraz z najwyższymi dopuszczalnymi poziomami pozostałości pestycydów, leków weterynaryjnych lub zanieczyszczeń określonymi przez UE.
- **UE ma swobodę regulowania bezpieczeństwa żywności**
  - UE pozostaje w pełni niezależna w regulowaniu nowych norm sanitarnych i fitosanitarnych w interesie zdrowia konsumentów w UE;
  - Porozumienie zawiera "zasadę*ostrożności", która pozwala* nam podejmować środki w celu ochrony zdrowia obywateli UE, gdy dowody naukowe na to, czy importowana żywność jest bezpieczna, są niejednoznaczne. Zostało to wyraźnie wymienione w rozdziale dotyczącym handlu i zrównoważonego rozwoju.
  - Zgodnie z rozporządzeniem UE w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości (NDP) przywóz produktów zawierających pozostałości pestycydów niezatwierdzonych w UE jest możliwy, jeżeli nie stanowią one zagrożenia dla konsumentów.
  - Chociaż Komisja jest bezpieczna dla konsumentów i oparta na nauce, zwraca uwagę na obawy zgłaszane przez obywateli UE, społeczeństwo obywatelskie, organizacje rolników i instytucje polityczne, że takie praktyki są nieuczciwe lub problematyczne.
  - W związku z tym, jak wskazano w komunikacie Komisji Europejskiej „Wizja rolnictwa i żywności”[1], UE będzie dążyć do zapewnienia sprawiedliwszych równych warunków działania dla rolnictwa na całym świecie. Komisja zbada możliwość, zgodnie z przepisami międzynarodowymi, ściślejszego dostosowania norm produkcji mających zastosowanie do produktów przywożonych, w tym pestycydów.
  - Komisja ustanowiła między innymi zasadę, zgodnie z którą najbardziej niebezpieczne pestycydy zakazane w UE ze względów zdrowotnych lub środowiskowych nie mogą być

ponownie wprowadzane do UE za pośrednictwem produktów importowanych. Aby poczynić postępy w tym zakresie, Komisja rozpocznie prace w tym roku. W stosownych przypadkach na podstawie wniosków z tej oceny zaproponowane zostaną zmiany mających zastosowanie ram prawnych.

- W komunikacie Komisja zapowiedziała również powołanie specjalnej grupy zadaniowej w celu dalszego wzmocnienia kontroli przywozu.
- Ponadto dzięki umowie EMPA UE i Mercosur będą ściślej ze sobą współpracować, w tym w ramach międzynarodowych organów normalizacyjnych.

**A co z dobrostanem zwierząt?**

- Umowa z Mercosurem jest pierwszą umową o wolnym handlu, która zawiera warunki związane z dobrostanem zwierząt. W umowie UE uzależniła preferencyjny dostęp do świeżych jaj wywożonych do UE od stosowania własnych unijnych norm produkcji jaj. Jaja przywożone do UE mogą korzystać z preferencji taryfowych tylko wtedy, gdy są produkowane zgodnie z wymogami dyrektywy UE w sprawie dobrostanu zwierząt w odniesieniu do kur niosek. Aby kwalifikować się do bezcłowego traktowania, pochodzącym świeżym jajom musi towarzyszyć świadectwo zgodności z dyrektywą Rady 1999/74/WE lub wszelkimi równoważnymi urzędowymi normami dobrostanu zwierząt.
- Jak zwykle każde włączenie jakiegokolwiek warunku do umowy o wolnym handlu jest częścią negocjacji z partnerem handlowym i ma zastosowanie do przywozu i wywozu. Członkowie WTO nie zareagowali w tej sprawie. Świeże jaja są jedynym produktem podlegającym tym przepisom, bezpośrednio związanym z prawodawstwem UE.
- W przypadku przywozu innych produktów pochodzenia zwierzęcego (wołowiny, mięsa drobiowego) przepisy UE dotyczące dobrostanu zwierząt mają również zastosowanie do uboju i niektórych przepisów dotyczących transportu żywych zwierząt. Zgodność lub równoważność z takimi przepisami jest określana przez Komisję po przeprowadzeniu kontroli na miejscu. Ponadto w umowie określono warunki owocnego dialogu w ramach długoterminowego procesu poprawy warunków dobrostanu zwierząt na szczeblu dwustronnym i międzynarodowym, w tym za pośrednictwem specjalnej grupy roboczej, która zajmie się tą kwestią.

**W jaki sposób umowa przyczyni się do promowania zrównoważonego rolnictwa w obu regionach?**

- UE i Mercosur uzgodniły ściślejszą współpracę w celu podniesienia standardów dobrostanu zwierząt.
- Partnerzy uzgodnili, że będą wspólnie zwalczać oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe związaną ze stosowaniem środków przeciwdrobnoustrojowych u ludzi i zwierząt, co jest pierwszym krokiem w kierunku porozumienia UE.
- Uzgodniono również współpracę na arenie naukowej w celu zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa żywności i ochrony zdrowia.
- Umowa zawiera zobowiązania do zapewnienia zrównoważonej gospodarki leśnej, zwalczania nielegalnego pozyskiwania drewna i związanego z nim handlu.

**W jaki sposób umowa będzie chronić wrażliwe produkty rolne UE?**

Umowa otwiera rynek UE na towary z Mercosuru, ale ogranicza przywóz z Mercosuru wrażliwych produktów rolnych, takich jak wołowina, etanol, wieprzowina, miód, cukier i drób. To zapewnia właściwą równowagę.

Więcej informacji można znaleźć w arkuszu informacyjnym.

**W jaki sposób umowa będzie chronić prawa pracownicze i zrównoważony rozwój w UE i Mercosurie?**

UE i Mercosur uzgodniły, że porozumienie musi wspierać istniejące normy klimatyczne i środowiskowe oraz prawa pracownicze, a nie je obniżać lub osłabiać. Umowa zakazuje którejkolwiek ze stron nieuzasadnionego zachęcania do handlu i inwestycji poprzez odstępstwa od prawa ochrony środowiska i prawa pracy lub nieegzekwowanie tych przepisów. Obie strony mają silne przepisy chroniące prawa pracownicze, a także zgodziły się zapewnić przestrzeganie podstawowych praw pracowniczych określonych przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP). Dotyczą one:

- niedyskryminacja w miejscu pracy,
- eliminacja pracy dzieci i pracy przymusowej,
- wolność zrzeszania się i prawo do rokowań zbiorowych,
- Zobowiązania dotyczące inspekcji pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ponadto umowa zawiera zobowiązania dotyczące m.in. zrównoważonego rybołówstwa i zrównoważonej gospodarki leśnej. Na mocy porozumienia UE i Mercosur zobowiązują się do skutecznego wdrożenia ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych i porozumienia klimatycznego z Paryża. Umowa otworzy również możliwości dla łańcuchów dostaw produktów wytwarzanych w sposób, który pomaga chronić środowisko, takich jak orzechy brazylijskie z lasów naturalnych.

**Czy zobowiązania dotyczące praw pracowniczych i ochrony środowiska będą egzekwowalne?**

Zobowiązania określone w sekcji dotyczącej handlu i zrównoważonego rozwoju będą egzekwowalne za pomocą mechanizmu rozstrzygania sporów, który obejmuje:

- zewnętrzny przegląd dokonywany przez niezależny zespół ekspertów,
- rola społeczeństwa obywatelskiego, w tym przedstawicieli pracodawców i związków zawodowych, na wszystkich etapach,
- korzystanie z wiedzy fachowej organów międzynarodowych, takich jak Międzynarodowa Organizacja Pracy.

**W jaki sposób umowa zabezpieczy prawo rządów do wprowadzania regulacji w interesie publicznym?**

Umowa nie wpłynie na prawo UE ani Mercosuru do regulowania celów polityki publicznej, takich jak ochrona życia lub zdrowia publicznego, zwierząt i roślin, a także środowiska, pracowników ani do świadczenia usług publicznych.

Podobnie jak wszystkie umowy o partnerstwie i handlu UE, umowa między UE a Mercosurem pozostawia rządom obu stron całkowitą swobodę w zarządzaniu dystrybucją wody lub innymi podstawowymi usługami, według własnego uznania. Nadal decydują, czy takie usługi są częścią sektora publicznego czy prywatnego.

Umowa umożliwi UE i Mercosurowi współpracę w zakresie niektórych kwestii regulacyjnych – na zasadzie dobrowolności. Współpraca będzie miała zastosowanie wyłącznie do przepisów UE, które mają wpływ na handel lub inwestycje. Nie będzie on obejmował przepisów państw członkowskich UE.

**Co Mercosur dostanie z umowy?**

Mercosurowi łatwiej będzie eksportować produkty do UE, pod warunkiem że będą one zgodne z wysokimi standardami UE w zakresie zrównoważonego rozwoju, zdrowia i bezpieczeństwa żywności.

Porozumienie pomoże również włączyć przemysł Mercosuru do wysoce innowacyjnych łańcuchów wartości UE. To z kolei pomoże im stać się bardziej konkurencyjnymi. Kraje Mercosuru chcą w mniejszym stopniu polegać na eksporcie towarów i dywersyfikować swoje gospodarki poprzez produkcję towarów i usług o wyższej wartości. Umowa im w tym pomoże.

Umowa handlowa da obywatelom Mercosuru więcej możliwości świadczenia usług w UE, w tym tymczasowo dzięki ich fizycznej obecności w państwach UE, w tym na podstawie umów handlowych lub jako osoby wykonujące wolne zawody.

Dzięki umowie rządy Mercosuru zobowiązują się do ułatwienia i uproszczenia prowadzenia działalności gospodarczej w swoich krajach poprzez poprawę klimatu biznesowego. Dokonają tego za pomocą bardziej przewidywalnych i przejrzystych procedur i przepisów oraz zapewniając lepszy dostęp do swojego rynku. Pomoże im to przyciągnąć więcej inwestycji z Europy, a także z reszty świata.

Zarówno UE, jak i Mercosur chcą:

- kształtować światowe zasady handlu zgodnie ze swoimi standardami i wspólnymi wartościami, jakimi są demokracja i praworządność, oraz
- wysłać światu silny sygnał, że dwie największe gospodarki tego kraju odrzucają protekcjonizm.

**W jaki sposób umowa ułatwi transformację ekologiczną i cyfrową w krajach Mercosuru?**

W ramach programu inwestycyjnego Global Gateway między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami fundusz wzmocnionej współpracy w wysokości 1,8 mld euro wesprze m.in.:

- Inwestycje w rozwój nowych zrównoważonych leśnych łańcuchów wartości, na przykład w Amazonii.
- Dostosowanie podmiotów gospodarczych Mercosuru, w szczególności mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP), kobiet, drobnych producentów rolnych, ludów tubylczych i społeczności tradycyjnych, do nowego otoczenia gospodarczego i handlowego wynikającego z umowy o partnerstwie między UE a Mercosurem.
- Budowanie zdolności w zakresie wdrażania prawa ochrony środowiska i prawa pracy.
- Inwestycje w energię ze źródeł odnawialnych i tworzenie wartości dodanej, na przykład w surowce krytyczne, w tym przetwarzanie na wcześniejszych etapach łańcucha dostaw i produkcję baterii.

**Kiedy rozpoczęły się negocjacje?**

Negocjacje rozpoczęto w dniu 28 czerwca 1999 r. Po zawieszeniu rozmów negocjacje wznowiono w 2010 r. Długoletnie negocjacje nabrały nowego rozpędu w 2016 r., a Unia Europejska i Mercosur zakończyły negocjacje w 2019 r. w następstwie nowych ofert obniżenia ceł. Ponadto 6 grudnia 2024 r. UE i Mercosur osiągnęły porozumienie polityczne w sprawie dalszej poprawy porozumienia i rozwiązania problemów związanych ze zrównoważonym rozwojem.

Porozumienie polityczne doprowadziło do zawarcia ambitnej, wyważonej i kompleksowej umowy o partnerstwie. Nowe ramy handlowe – stanowiące część szerszego układu o stowarzyszeniu między oboma regionami – skonsolidują strategiczne partnerstwo polityczne i gospodarcze.

**Czym różni się od umowy z 2019 r.?**

- Nowa umowa między UE a Mercosurem jest jedną z najbardziej ambitnych umów pod względem zrównoważonego rozwoju. Umowa ta będzie odzwierciedlać najnowsze standardy UE w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju, a nawet będzie wykraczać poza niektóre z naszych najnowszych umów, takie jak umowa między UE a Chile lub kompleksowa umowa gospodarczo-handlowa między UE a Kanadą (CETA).
- Oprócz tekstu wynegocjowanego w 2019 r. nowe porozumienie sprawi, że porozumienie paryskie stanie się zasadniczym elementem stosunków między UE a Mercosurem. Zapewni to możliwość zawieszenia umowy w przypadku, gdy jedna ze stron poważnie naruszy porozumienie paryskie lub zdecyduje się z niego wyjść.
- Zapewni również konkretne zobowiązania do powstrzymania wylesiania po 2030 r., zgodnie z ustalonymi na poziomie krajowym wkładami w ramach porozumienia paryskiego.
- Fundusz wsparcia UE w wysokości 1,8 mld euro ułatwi wzajemnie korzystne działania na rzecz sprawiedliwej transformacji ekologicznej i cyfrowej w krajach Mercosuru w ramach strategii Global Gateway. Zapewni to rozwój lokalnego przemysłu, wyposażając kraje Mercosuru w zdolności przemysłowe niezbędne do sprostania przyszłym wyzwaniom.
- Ponadto nowe porozumienie zawiera nowe przepisy dotyczące zamówień publicznych, ceł eksportowych i pojazdów.

**Jak dużą kontrolę nad całym procesem sprawują wybrane rządy i posłowie do PE?**

Komisja Europejska prowadziła negocjacje w imieniu UE zgodnie z mandatem udzielonym jej przez rządy 27 państw członkowskich UE.

Komisja zawsze dbała o to, by proces negocjacji był odpowiedzialny przed państwami członkowskimi UE i Parlamentem Europejskim.

Zainteresowani komisarze UE, a także negocjatorzy i służby Komisji:

- współpracować z państwami członkowskimi UE w celu przygotowania negocjacji i tekstów negocjacyjnych;
- składa państwom członkowskim zebranym w Radzie sprawozdanie z przebiegu negocjacji;

- na bieżąco informować Parlament Europejski o rozwoju sytuacji;
- i stawienie się przed Komisją Handlu Międzynarodowego Parlamentu Europejskiego.

Parlament Europejski powołał również specjalną grupę monitorującą, która ma śledzić negocjacje. Komisja regularnie składała sprawozdania na temat stanu negocjacji tej grupie, a także delegacjom Parlamentu Europejskiego odpowiedzialnym za stosunki z Mercosurem i Brazylią.

**Czy Komisja oceniła wpływ, jaki umowa ta może mieć na UE i Mercosur?**

Od czasu rozpoczęcia negocjacji Komisja przeprowadziła szereg badań dotyczących potencjalnego wpływu umowy z Mercosurem.

W 2021 r. Komisja opublikowała ocenę wpływu na zrównoważony rozwój dotyczącą potencjalnego wpływu części handlowej układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską a państwami Mercosuru na gospodarkę, społeczeństwo, środowisko i prawa człowieka. Zgodnie ze sprawozdaniem umowa będzie miała pozytywny wpływ na gospodarki zarówno UE, jak i krajów Mercosuru, podnosząc płace i przyczyniając się do zmniejszenia nierówności. Jednocześnie wpływ na wrażliwe sektory rolno-spożywcze w UE byłby ograniczony.

W 2024 r. Komisja opublikowała badanie, w którym zbadała potencjalne skutki 10 przyszłych umów o wolnym handlu w ramach obecnego unijnego programu handlowego. Badanie potwierdziło, że analizowane umowy o wolnym handlu mogą przynieść korzyści unijnemu sektorowi rolno-spożywczemu, zwłaszcza sektorowi mleczarskiemu, wieprzowemu, przetworzonej żywności i napojów. Podkreślono w nim również podatność na zagrożenia sektorów wołowiny, mięsa baraniego, mięsa drobiowego, cukru i ryżu.

Obecnie trwają prace nad nową oceną wpływu umowy między UE a Mercosurem na zrównoważony rozwój w dziedzinie handlu, w której ocenione zostaną skutki gospodarcze, społeczne, środowiskowe i w zakresie praw człowieka.

W Brukseli i w krajach Mercosuru zorganizowano szereg spotkań przy okrągłym stole i dialogów ze społeczeństwem obywatelskim. Uwagi poczynione podczas tych dyskusji wpłynęły na prace nad sprawozdaniem i stanowiły podstawę procesu negocjacyjnego.

**W jaki sposób Komisja dopilnowała, by wysłuchała wszystkich stron umowy?**

Komisja regularnie składa sprawozdania rządom państw członkowskich UE i informuje Parlament Europejski o postępach w negocjacjach, organizując posiedzenia komisji INTA, specjalnych grup monitorujących oraz przedstawiając aktualną sytuację podczas co najmniej 40 dwustronnych spotkań z poszczególnymi posłami do PE lub grupami politycznymi.

Komisja Europejska odbyła również liczne spotkania z przedstawicielami wielu z ponad 460 organizacji społeczeństwa obywatelskiego zarejestrowanych w ramach prowadzonego przez nią dialogu na temat polityki handlowej.

Do tych organizacji nienastawionych na zysk z siedzibą w UE należą:

- związki zawodowe,
- organizacje konsumenckie,
- federacje pracodawców,
- federacje przedsiębiorców,
- organizacje rolnicze,
- organizacje ekologiczne,
- organizacje zajmujące się dobrostanem zwierząt,
- grupy wyznaniowe,
- ośrodki analityczne,
- grup społecznych.

Posiedzenia te umożliwiają szerokiemu gronu organów przedstawienie swoich poglądów i skomentowanie negocjacji. Na posiedzeniach Komisja informuje społeczeństwo obywatelskie o negocjacjach i informuje je o nich.

Od 2015 r. Komisja Europejska podaje do wiadomości publicznej wszystkie nowe dokumenty negocjacyjne złożone w trakcie rozmów.

Drzwi Komisji Europejskiej są zawsze otwarte. Każda organizacja zainteresowana rozmowami może spotkać się z urzędnikami i przedstawić ich poglądy i opinie.

**Jakie są następne kroki?**

EMPA wymaga odrębnego zatwierdzenia przez Parlament Europejski i państwa członkowskie, zanim każde z nich będzie mogło wejść w życie. Wnioski Komisji dotyczące zawarcia i podpisania każdej umowy obejmują dwa równoległe instrumenty prawne:

1. umowa o partnerstwie między UE a Mercosurem (EMPA) podlega ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie; oraz
2. Umowy przejściowe w sprawie handlu (iTA), obejmujące jedynie te części EMPA, które należą do wyłącznych kompetencji UE, które mają zostać przyjęte w drodze procesu ratyfikacji wyłącznie przez UE. Umowy przejściowe wygasną z chwilą wejścia w życie EMPA.

***Dodano 3 września 2025 r.***

**Komisja zapowiedziała, że przedstawi akt prawny, jaki jest status prawny tej „operacji dwustronnego środka ochronnego”?**

Opublikowany dziś dokument określa zobowiązania polityczne Komisji dotyczące sposobu stosowania dwustronnego rozdziału EMPA poświęconego zabezpieczeniom. Te zobowiązania polityczne zostaną omówione z państwami członkowskimi i Parlamentem Europejskim oraz wdrożone do prawa Unii w drodze specjalnego aktu prawnego.

Akt prawny posłuży do wprowadzenia do prawa Unii rozdziału EMPA poświęconego dwustronnym zabezpieczeniom.

**Dlaczego Komisja chce zaproponować ten dodatkowy akt prawny, skoro w EMPA istnieją już przepisy dotyczące zabezpieczeń?**

Rozdział EMPA określa prawa Stron do wprowadzania dwustronnych środków ochronnych. Nie reguluje jednak, w jaki sposób odbywa się to w Unii. Aby dwustronne rozdziały dotyczące środków ochronnych w ramach umów o wolnym handlu były w pełni operacyjne w prawie Unii, zawsze należy je wdrożyć w drodze unijnego aktu prawnego. Akt ten reguluje, na mocy prawa Unii, w jaki sposób Unia korzysta z praw zastrzeżonych w umowie o wolnym handlu.

Komisja podejmuje obecnie szereg zobowiązań politycznych dotyczących sposobu, w jaki będzie korzystać z praw, które Unia zastrzegła w rozdziale dotyczącym dwustronnych zabezpieczeń EMPA. Zobowiązania te są w pełni zgodne z rozdziałem dotyczącym dwustronnych środków ochronnych, zapewniając większą jasność i przejrzystość w odniesieniu do planowanego przez Komisję wdrożenia tego rozdziału.

Akt prawny wdrażający rozdział dotyczący dwustronnych zabezpieczeń EMPA wypełni zatem również część przestrzeni politycznej pozostawionej Unii w tym rozdziale, przewidując w szczególności:

- Wzmocnione monitorowanie;
- pełna przejrzystość, w tym składanie sprawozdań PE i Radzie dwa razy w roku;
- szybkie wprowadzenie środków tymczasowych w terminie nie dłuższym niż 21 dni od stwierdzenia wystarczającego ryzyka w nagłych przypadkach;
- Wszczęcie dochodzeń, gdy przywóz wzrośnie o co najmniej 10 %, a ceny importowe będą co najmniej o 10 % niższe niż ceny krajowe.

**Dlaczego wychodzisz z tym dokumentem teraz?**

Od samego początku negocjacji z Mercosurem jednym z naszych kluczowych celów było zajęcie się obawami europejskich rolników w celu ochrony jednego z kluczowych i najbardziej wrażliwych sektorów UE.

Nieustannie pracujemy nad sposobami wzmocnienia tego wsparcia, a niniejszy dokument jest najnowszym przejawem tych wysiłków.

Będziemy nadal współpracować ze społecznościami rolniczymi i unijnym sektorem rolno-spożywczym, aby zapewnić, że dysponujemy wszystkimi niezbędnymi elementami, które pozwolą im korzystać z możliwości eksportowych otwieranych przez tę umowę i chronić je przed wszelkimi potencjalnymi szkodami.

**Co to robi?**

Stanowi on zobowiązanie Komisji do szybkiego i skutecznego przeciwdziałania, w uzasadnionych przypadkach, potencjalnym negatywnym skutkom EMPA. Najważniejsze zobowiązania obejmują:

1. Wzmocnione monitorowanie: Komisja będzie uważnie śledzić tendencje rynkowe, aby móc z wyprzedzeniem zidentyfikować wszelkie zagrożenia, co da więcej miejsca na reakcję.

2. Pełna przejrzystość: Komisja będzie co sześć miesięcy przesyłać Radzie i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie monitorujące w celu oceny skutków przywozu.

3. Szybkie działania:

a. bezzwłoczne wszczęcie dochodzenia na wniosek tylko jednego państwa członkowskiego, jeżeli istnieją wystarczające podstawy;
b. podejmowanie decyzji w ciągu 5 dni roboczych od otrzymania wniosku o podjęcie działań w pilnych przypadkach;
c. uruchomienie tymczasowych środków ochronnych w terminie nie dłuższym niż 21 dni od otrzymania wniosku w najpilniejszych przypadkach, jeżeli istnieje wystarczające ryzyko szkody;
d. dążenie do zakończenia pełnego dochodzenia w ciągu 4 miesięcy (znacznie szybciej niż 12 miesięcy dozwolonych przez EMPA).

4. Wszczęcie dochodzenia: Komisja w większości przypadków rozpocznie dochodzenie, jeżeli roczny przywóz produktu wzrośnie o ponad 10 %, a ceny importowe będą co najmniej o 10 % niższe niż ceny tego samego lub konkurencyjnego produktu UE.

5. Jasność co do możliwych środków: środki mogą obejmować:

a. czasowe zawieszenie harmonogramu obniżania ceł na dany produkt, lub
b. obniżenie preferencji taryfowych z powrotem do poziomu KNU lub stawki podstawowej (w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa).

**Czym jest nowa siatka bezpieczeństwa Unity dla środków kryzysowych?**

Komisja zaproponowała wprowadzenie nowej siatki bezpieczeństwa Unity Safety Net na potrzeby środków kryzysowych, o łącznej zdolności produkcyjnej wynoszącej 6,3 mld EUR, co faktycznie podwoi obecną rezerwę rolną. To zwiększone wsparcie pomoże chronić naszych rolników w czasach zakłóceń na rynku i rosnącej niepewności geopolitycznej.

W praktyce Komisja Europejska będzie uważnie monitorować rozwój sytuacji na rynku po stopniowym wdrażaniu umowy, w szczególności w odniesieniu do sektora rolnego.

**Czy partnerzy Mercosuru zdają sobie z tego sprawę? Pracujesz z nimi nad tym?**

Komisja zajmie się tą kwestią z państwami Mercosuru w celu zapewnienia sprawnego wdrożenia umowy.

* Zaktualizowano 3 września 2025 r.

[1] Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wizja rolnictwa i żywności »Kształtowanie razem atrakcyjnego sektora rolnego i rolno-spożywczego dla przyszłych pokoleń«” COM/2025/75 final https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52025DC0075

Kontakty z mediami:

Olof GILL (+32 2 29 65966)
Ana APSE-PAESE (+32 2 29 87348)

Zapytania od obywateli: Serwis Europe Direct – tel. [ 00 800 67 89 10 11 ] lub e-mail